

وزن شواهد: چرا دادگاه بین‌المللی دادگستری احتمالاً اسرائیل را به جرم نسل‌کشی محکوم خواهد کرد – و این برای آلمان چه معنایی دارد

دادگاه بین‌المللی دادگستری (ICJ) در لحظه‌ای سرنوشت‌ساز در تاریخ خود قرار دارد. در پرونده آفریقای جنوبی علیه اسرائیل، دادگاه باید تعیین کند که آیا اقدامات اسرائیل در نوار غزه نقض کنوانسیون نسل‌کشی ۱۹۴۸ است یا خیر. اگر دادگاه اسرائیل را گناهکار بداند، زلزله‌ای حقوقی و اخلاقی رخ خواهد داد – زلزله‌ای که تقریباً به طور قطعی نتیجه پرونده موازی نیکاراگوئه علیه آلمان را نیز تعیین خواهد کرد؛ پرونده‌ای که آلمان را به معاونت و تحریک همان نسل‌کشی متهم می‌کند.

اما اگر دادگاه اسرائیل را تبرئه کند، عواقب آن به همان اندازه تاریخی خواهد بود – هرچند در مسیری تاریک‌تر. ICJ باید با جزئیات کامل توضیح دهد که چرا حجم عظیم و رو به رشد شواهد، سابقه قضایی و اجماع کارشناسان درباره نسل‌کشی در این مورد اعمال نمی‌شود. این توضیح نه تنها باید طولانی باشد، بلکه استثنایی – در واقع بازنویسی دهه‌ها رویه قضایی نسل‌کشی برای ایجاد استثنایی بی‌سابقه. به طور خلاصه، اقدامات اسرائیل، اظهارات مقاماتش و ادامه سرپیچی از دستورات ICJ، دادگاه را با گزینه‌ای اندک جز حمایت از کنوانسیون نسل‌کشی – و پاسخگو کردن هم مرتکب و هم تسهیل‌کنندگان – باقی گذاشته است.

معیار حقوقی: ماده دوم کنوانسیون نسل‌کشی

بر اساس ماده دوم کنوانسیون نسل‌کشی ۱۹۴۸، نسل‌کشی به عنوان اعمالی که با نیت نابودی کامل یا جزئی یک گروه ملی، قومی، نژادی یا دینی انجام می‌شود تعریف شده است، از جمله:

- کشتن اعضای گروه،
- ایجاد آسیب جدی جسمی یا روانی،
- تحمیل عمدی شرایط زندگی که برای نابودی فیزیکی گروه طراحی شده،
- جلوگیری از زاد و ولد، یا
- انتقال اجباری کودکان.

نیت (**dolus specialis**) چیزی است که نسل‌کشی را از دیگر جرایم متمایز می‌کند. ICJ همراه با دادگاه‌های رواندا و یوگسلاوی سابق، مدت‌هاست پذیرفته که نیت را می‌توان از «الگوی رفتار» استنباط کرد، به ویژه زمانی که مقامات ارشد اظهارات مستقیم نیت می‌کنند. (نگاه کنید به: کرسٹیچ، آکایسو، بوسنی علیه صربستان.)

اقدامات مستند اسرائیل: نابودی بر اساس طراحی

اکنون مجموعه عظیمی از اسناد – گردآوری شده توسط نهادهای سازمان ملل، سازمان‌های غیردولتی، تحقیقات رسانه‌ای و کارشناسان مستقل – وجود دارد که نشان می‌دهد کمپین نظامی اسرائیل در غزه شامل موارد زیر بوده است:

- کشتار گسترده غیرنظامیان، از جمله ده‌ها هزار زن و کودک،
- نابودی بیمارستان‌ها، مدارس و پناهگاه‌های پناهجویان زیر پرچم سازمان ملل،
- تخریب زیرساخت آب و تأسیسات شیرین‌سازی،
- مسدودسازی سیستماتیک غذا، سوخت و کمک‌های بشردوستانه، که منجر به قحطی شده،
- آوارگی گسترده، تبدیل غزه به «منطقه‌ای غیرقابل سکونت»،
- استفاده از تاکتیک‌های محاصره و گرسنگی به عنوان سلاح جنگی.

این‌ها موارد پراکنده یا خسارت جانبی نیستند. آنها بازتاب یک کمپین منسجم و مداوم هستند که عناصر اصلی زندگی را هدف قرار می‌دهد – مطابق با ماده دوم (ج) کنوانسیون نسل‌کشی: «شرایط زندگی که برای نابودی فیزیکی یک گروه طراحی شده است.»

اظهارات نیت: گالانت، بن‌گویر، کاتز و دیگران

به همان اندازه محکوم‌کننده، اظهارات علنی نیت نسل‌کشی از سوی مقامات ارشد اسرائیلی است، از جمله:

- وزیر دفاع یوآو گالانت، که «محاصره کامل» غزه را اعلام کرد و گفت: «بدون برق، بدون غذا، بدون سوخت. ما با حیوانات انسانی می‌جنگیم.»
- وزیر امنیت ملی ایتامار بن‌گویر، که علناً از «تشویق مهاجرت» فلسطینی‌ها از غزه و کرانه باختری حمایت کرد.
- وزیر انرژی اسرائیل کاتز، که گفت: «آب یا برق روشن نخواهد شد. کمک‌های بشردوستانه اجازه ورود نخواهد داشت.»

این‌ها صداهای حاشیه‌ای نیستند. آنها نمایندگان رسمی دولت هستند و اظهاراتشان به سیاست تبدیل شده است. بر اساس رویه‌های موجود ICJ و ICTY، چنین اظهارات صریح نیت به عنوان شواهد قوی نیت نسل‌کشی پذیرفته شده‌اند، به ویژه وقتی با کمپین تخریبی هماهنگ همراه باشند.

تدابیر موقت ICJ: نسل‌کشی «محتمل» است

در ژانویه ۲۰۲۴، ICJ تدابیر موقت در پرونده آفریقای جنوبی علیه اسرائیل صادر کرد و نتیجه گرفت که ادعای نسل‌کشی آفریقای جنوبی محتمل است. دادگاه به اسرائیل دستور داد:

- از اقدامات نسل‌کشی جلوگیری کند،
- اجازه ورود کمک‌های بشردوستانه بدهد،
- تحریک را مجازات کند،
- و ظرف یک ماه گزارش دهد.

اسرائیل این تدابیر را رعایت نکرده است. کمک‌ها همچنان مسدود است، رنج غیرنظامیان تشدید شده و تحریک بدون مجازات مانده است. این بیش از سرپیچی است – احتمالاً اعتراف ضمنی به نیت نسل‌کشی است.

در حقوق بین‌الملل، عدم تغییر رفتار پس از هشدار رسمی از بالاترین دادگاه جهان نشان‌دهنده آگاهی از خطر و اراده برای ادامه است. این خطر محتمل را به شواهد معتبر نیت تبدیل می‌کند.

مشکل سابقه: اگر دادگاه این را نادیده بگیرد چه؟

اگر ICJ در نهایت حکم دهد که اسرائیل نسل‌کشی نکرده است، باید توضیح دهد:

- چرا اعمال و نیتی که در بوسنی، رواندا و میانمار آستانه نسل‌کشی را برآورده کرد، در مورد فلسطینی‌ها صدق نمی‌کند،
- چرا اظهارات صریح مقامات ارشد باید نادیده گرفته شود با وجود تطابق با سابقه‌های قبلی،
- چرا قحطی، نابودی زیرساخت‌های حیاتی و مرگ گسترده برای اثبات سیاست نسل‌کشی کافی نیست.

چنین حکمی نه تنها استاندارد دوگانه حقوقی ایجاد می‌کند، بلکه اعتبار حقوق بین‌الملل را درهم می‌شکند. و برای توجیه این استثنا، دادگاه باید از رویه قضایی خود عدول کند و احتمالاً طولانی‌ترین نظر در تاریخ خود را صادر کند.

نیکاراگوئه علیه آلمان: دومینوی بعدی

اگر ICJ اسرائیل را به نسل‌کشی محکوم کند، نقش آلمان به عنوان تأمین‌کننده اصلی تسلیحات و مدافع دیپلماتیک آن را به محتمل‌ترین دولت بعدی برای نقض تبدیل می‌کند. آلمان:

- در طول حمله به غزه تسلیحات تأمین کرد،
- در ICJ از اسرائیل دفاع کرد،
- هشدارهای سازمان ملل و سازمان‌های غیردولتی را نادیده گرفت،
- و اعتراضات داخلی را سرکوب کرد.

اگر اسرائیل گناهکار باشد، حمایت مادی و سیاسی آلمان می‌تواند شرایط معاونت و تحریک به نسل‌کشی را تحت ماده سوم (ه) برآورده کند. پرونده نیکاراگوئه علیه آلمان بنابراین مستقیماً به نتیجه آفریقای جنوبی علیه اسرائیل بستگی دارد.

نتیجه‌گیری: سرپیچی به عنوان تأیید

ICJ برای جلوگیری از تکرار جرایم قرن بیستم در قرن بیست و یکم ایجاد شد. اقدامات اسرائیل در غزه و عدم رعایت تدابیر موقت ICJ اکنون دادگاه را در موقعیتی قرار داده که بی‌عملی به اندازه عمل پیامد خواهد داشت.

با ادامه کمپین نابودی گسترده و محرومیت پس از هشدار مبنی بر اینکه چنین اعمالی ممکن است نسل‌کشی باشد، اسرائیل نه تنها آستانه حقوقی را آزمایش کرده – بلکه ممکن است همان نیتی را تأیید کرده باشد که نسل‌کشی را قابل پیگرد می‌کند.

اگر ICJ بخواهد یکپارچگی کنوانسیون نسل‌کشی را حفظ کند، باید قاطعانه پاسخ دهد. هر چیز کمتر نه تنها هدف کنوانسیون را خیانت می‌کند، بلکه در واقع اعلام می‌کند که برخی دولت‌ها به سادگی بالاتر از قانون هستند.

و اگر ICJ آنچه را که بسیاری از کارشناسان و نهادهای معتبر قبلاً به عنوان نمونه کلاسیک نسل‌کشی شناخته‌اند، توجیه یا رد کند، نه تنها فلسطین را ناکام می‌گذارد. خود را ناکام می‌گذارد. کنوانسیون نسل‌کشی را به ابزار سیاسی و حقوق بین‌الملل را

به نمایش تبدیل می‌کند. دادگاه ممکن است از نظر فیزیکی تخریب نشود، اما اعتبار خود را تخریب خواهد کرد.

اگر ICJ به اسرائیل اجازه دهد از این موضوع رهایی یابد، این جهان نیست که دادگاه را رها می‌کند. دادگاه است که جهان را رها خواهد کرد.